

Smaa Meddelelser.

Hvormeget ofrer det Offenlige paa Skole og Kirke i Danmark? I det sidste Hefte af «Danmarks Statistik» besvarer Prof. Falbe Hansen dette Spørgsmaal paa følgende Maade i Indledningen til det Afsnit, der omhandler Kirke- og Undervisningsvæsen:

«Naar man gennemgaar Kultusministeriets Budget, vil den første Tanke sikkert være Overraskelse over, at saa Lidet udgives af Statskassen til aandelige FormaaIs Fremme.

I Følge Statsregnskabet blev der i Finansaaret 1878—79 af Statskassen kun udgivet følgende Beløb til Understøttelse af Videnskab, Undervisning og Kunst:

1) Til de det højere Undervisningsvæsen og Videnskabelighed vedkommende Anstalter	76,000 Kr.
2) Tilskud til Almueskolevæsenet og dermed beslægtede Instituter	393,000 —
3) Kunstanstalter og Samlinger	212,000 —
4) Tilskud til Videnskab og Kunst i Almindelighed . . .	8,000 —
5) Tilskud til Universitetet	50,000 —
I Alt	739,000 Kr.

Til Videnskab, Kunst og Folkeoplysning havde Staten i dette Finansaar altsaa i Alt kun udgivet lidt over 700,000 Kr.

Ser man imidlertid nærmere til, viser det sig snart, at Sammenhængen er en ganske anden. Det er af andre Kilder end den almindelige Statskasse, at de her omhandlede Formaal understøttes; dels modtage de Understøttelse af Kapitaler og

Smaa Meddelelser.

Hvormeget ofrer det Offenlige paa Skole og Kirke i Danmark? I det sidste Hefte af «Danmarks Statistik» besvarer Prof. Falbe Hansen dette Spørgsmaal paa følgende Maade i Indledningen til det Afsnit, der omhandler Kirke- og Undervisningsvæsen:

«Naar man gennemgaar Kultusministeriets Budget, vil den første Tanke sikkert være Overraskelse over, at saa Lidet udgives af Statskassen til aandelige Formaals Fremme.

I Følge Statsregnskabet blev der i Finansaaret 1878—79 af Statskassen kun udgivet følgende Beløb til Understøttelse af Videnskab, Undervisning og Kunst:

1) Til de det højere Undervisningsvæsen og Videnskabelighed vedkommende Anstalter	76,000 Kr.
2) Tilskud til Almueskolevæsenet og dermed beslægtede Instituter	393,000 —
3) Kunstanstalter og Samlinger	212,000 —
4) Tilskud til Videnskab og Kunst i Almindelighed . . .	8,000 —
5) Tilskud til Universitetet	50,000 —
I Alt	739,000 Kr.

Til Videnskab, Kunst og Folkeoplysning havde Staten i dette Finansaar altsaa i Alt kun udgivet lidt over 700,000 Kr.

Ser man imidlertid nærmere til, viser det sig snart, at Sammenhængen er en ganske anden. Det er af andre Kilder end den almindelige Statskasse, at de her omhandlede Formaal understøttes; dels modtage de Understøttelse af Kapitaler og

Ejendomme, der ere henlagte til dette Øjemed, og som, selv om de i retlig Henseende ere at betragte som Statsejendom, bestyres som særlige Fonds, dels betragtes Almueskolevæsenet her i Landet nærmest som et kommunalt Anliggende og bliver som saadan understøttet af Kommunerne. Opgjør man de Indtægter, som paa disse Maader tilskydes af det Offenlige til Videnskab, Kunst og Undervisning, faa vi følgende Summer for Finansaaret 1878—79:

af Universitetets Formue og Indtægt er anvendt	467,000 Kr.
af Kommunitetets	146,000 —
af Polyteknisk Læreanstalts	59,000 —
af Sorø Akademis	459,000 —
af det lærde Skolevæsens	420,000 —
af Døvstummeinstitutets	5,700 —
af Seminariefondens	5,500 —
af Kunstakademiets	4,700 —

I Alt er der saaledes af de særlige Fonds Midler i Finansaaret 1878—79 anvendt 1,567,000 Kr. til Kunst, Videnskab og Oplysning.

Dernæst anvender Kommunerne meget store Summer til Undervisningens Fremme. De sidste herom offentliggjorte Oplysninger ere fra 1876. I Følge disse blev der til Undervisningsvæsenet anvendt:

af Kjøbenhavn (i Aaret 1877)	584,000 Kr.
af Kjøbstæderne	939,000 —
af Sognekommunerne	3,415,000 Kr.
I Alt	4,938,000 Kr.

Naar man sammenlægger Kommunernes Skoleudgifter, Indtægten af de særlige Fonds og Statens Tilskud, faaes, at de samlede Udgifter, som af det Offenlige anvendes til Videnskab, Kunst og Undervisning, beløber sig til 7,2 Mill. Kroner om Aaret. Naar hertil endnu lægges de særlige Indtægter, som i Form af Jordlodder eller af Tiendeindtægter etc. ere henlagte til de fleste Skolelærerkald paa Landet, og naar det erindres, at Kommunernes Skoleudgifter ere i rask Stigen og ulvivlsomt ere stegne ikke ubetydeligt efter 1876, maa man komme til det Resultat,

at der i de omhandlede Øjemed nu udgives henimod 8 Millioner Kroner aarlig af det Offenlige.

Med det andet store aandelige Formaal, som ligger under Kultusministeriets Varetægt, Kirken, forholder det sig paa lignende Maade. De direkte Tilskud af den almindelige Statskasse til Kirken ere kun lidt over halvandet Hundrede Tusind Kroner, men Folkekirkens særlige Indtægter ere omtrent 7 Mill. Kroner om Aaret.

Tilsammen udgiver det Offenlige til Skole og Kirke ca. 15 Millioner Kroner aarlig eller omtrent ligesaa meget, som der udgives til Hær og Flaade i Forening.»

Nekrolog. I en Alder af kun 36 Aar er Prof. Dr. Adolf Held, Professor i Nationaløkonomi ved Universitetet og Landbrugsakademiet i Berlin, d. 25. Avgust afgaaet ved Døden, ved et Ulykkestilfælde paa Thuner Søen. Doktorværdigheden vandt han i 1866 for en Afhandling om Careys Socialvidenskab og det merkantilistiske System, en literærhistorisk Parallel. Af hans andre Arbejder nævne vi særligt hans Bog «Socialismus, Socialdemokratie und Socialpolitik», for hvilken vi i sin Tid have gjort udførlig Rede (Nat. Tidsskr. XI p. 305 fg.); fremdeles en Bog om Indkomstskatten, en Bog om Nutidens Arbejderpresse, et Grundrids for Forelæsninger over Nationaløkonomi m. fl. Desforuden har han i tyske Tidsskrifter skrevet flere særdeles forljenstlige og interessante Afhandlinger. Han tilhørte den kathedersocialistiske Retning, men ønskede (som paavist l. c.) at mægle mellem de modstaaende Parter. Til Universitetet i Berlin blev han kaldet for et Aarstid siden; tidligere havde han været Professor i Bonn. Nedsriveren af disse Linjer, der oftere har omtalt ham her i Tidsskriftet, skylder ham Tak, fordi han gjentagne Gange har staaet ham bi med gode Oplysninger.

A. P.
